

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Одеського державного
аграрного університету,
голова приймальної комісії

проф.

Михайло БРОШКОВ

« 05 »

2026 р.

ПРОГРАМА

іспиту з фахових дисциплін
для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР»
пільгових категорій

за ОПП «ЕКОНОМІКА» (спеціальність С1 «ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ
ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ (ЕКОНОМІКА)»,
галузь знань С «СОЦІАЛЬНІ НАУКИ, ЖУРНАЛІСТИКА ТА
ІНФОРМАЦІЯ»

(на базі ступеня вищої освіти бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста за спорідненими/неспорідненими спеціальностями)

ОДЕСА-2026

Програма іспиту з фахових дисциплін для вступу на навчання для здобуття ступеня освітнього ступеня «Магістр» пільгових категорій на базі ступеня вищої освіти бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за спорідненими/неспорідненими спеціальностями при вступі на освітньо-професійну програму «Економіка» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (економіка)», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація», розроблена:

завідувач кафедри економічної
теорії і економіки підприємства,
д.е.н., Олена КНЯЗЄВА

(підпис)

доцент кафедри економічної
теорії і економіки підприємства,
к.е.н., Аліса ШЕВЧЕНКО

(підпис)

доцент кафедри економічної
теорії і економіки підприємства,
к.е.н., Ольга ПЕТРЕНКО

(підпис)

Гарант ОПІ: завідувач кафедри економічної теорії і економіки підприємства,

д.е.н., Олена КНЯЗЄВА

Схвалено вченою радою факультету економіки та управління
від «19» травня 2026 року, протокол № 8

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ.....	5
1.1. Мікроекономіка.....	5
1.2. Макроекономіка.....	7
1.3. Економіка підприємства.....	10
1.4. Міжнародні економічні відносини.....	13
2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	17
Додаток 1. Перелік питань фахових дисциплін.....	21
Додаток 2 Порядок оцінювання підготовленості вступників.....	26

ВСТУП

До участі в конкурсі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «*Магістр*» при вступі на освітньо-професійну програму «*Економіка*» С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (економіка)», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація» допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий перший (бакалаврський) рівень або освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст» за спорідненими/неспорідненими спеціальностями.

Мета – перевірка відповідності знань, умінь та навичок абітурієнтів програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання освітнього ступеня «Магістр».

Вступник повинен володіти сукупністю знань, умінь, навичок, інших компетентностей, необхідних для вирішення прикладних проблем та складних спеціалізованих економічних задач в підприємстві, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Вступник повинен:

- **виявити** базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування: міжнародна економіка, економіка підприємства, організація і планування виробничо – господарської діяльності підприємств, менеджмент, інформаційні системи і технології;

- **знати** базові економічні закони, принципи і категорії з дисциплін, що виносяться на іспит;

- **продемонструвати** навички творчого, критичного погляду на поставлені практичні завдання та розробки обґрунтованих пропозицій щодо їх розв'язання.

1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ

1.1. МІКРОЕКОНОМІКА

1.1.1 Основи економіки. Ефективність використання ресурсів.

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність. Методи економічної науки: аналіз, синтез, абстрагування. Граничний аналіз. Економічне моделювання. Нормативна і позитивна економіка.

1.1.2. Попит, пропозиція та ринковий механізм.

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові чинники попиту. Суть та види еластичності попиту: цінова, перехресна, за доходом споживача. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту. Вплив цінової еластичності попиту на динаміку загальної (сукупної) виручки виробника. Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові чинники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Рівноважна ціна та рівноважний обсяг товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважний обсяг товару на ринку. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкову рівновагу. Чисті втрати суспільства (deadweight loss).

1.1.3. Теорії поведінки споживача.

Корисність та підходи до її вимірювання. Функція корисності. Загальна (сукупна) і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага. Сутність раціонального вибору споживача. Рівновага споживача. Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ. Криві байдужості

(індиферентності) та їх властивості. Гранична норма заміни (заміщення) благ (MRS). Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід/споживання». Модель (крива) «ціна/споживання».

1.1.4. Теорія виробництва і витрат

Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний (TP), середній (AP) та граничний продукт (MP), їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Гранична норма технологічного заміщення (MRTS). Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні та неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Постійні (FC), змінні (VC), сукупні витрати (TC) виробництва. Середні та граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

1.1.5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія.

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур: досконала конкуренція, монополістична конкуренція, монополія, олігополія. Порівняльна характеристика ринкових структур. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми – досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки чистої монополії. Природна монополія. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і

короткостроковому періодах. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Характерні ознаки монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Економічні наслідки олігополії.

1.2. МАКРОЕКОНОМІКА

1.2.1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Методи обчислення ВВП: за витратами, за доходами, виробничий. Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Інфлювання і дефлювання. Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична та середня схильність до споживання та до заощадження. Суть та види заощаджень. Особисті заощадження. Заощадження фірм (підприємства). Державні заощадження. Чинники споживання та заощадження. Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Підходи д/випуск); «Витікання (вилучення)/ін'єкції». Кейнсіанський хрест. Автономні і похідні інвестиції. Мультиплікатор видатків (простий). Інфляційний і рецесійний розриви.

1.2.2. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит (AD): суть та його компоненти. Крива сукупного попиту. Цінові та нецінові чинники сукупного попиту. Сукупна пропозиція (AS). Криві сукупної пропозиції у короткостроковому та довгостроковому періодах. Цінові та нецінові чинники сукупної пропозиції в короткостроковому та

довгостроковому періодах. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах. Застосування моделі AD-AS. Стагфляція.

1.2.3. Макроекономічна нестабільність.

Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Інфляція: суть, причини виникнення, види. Інфляція попиту. Інфляція пропозиції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Рівень та темп інфляції. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна). Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Рівень безробіття. Рівень зайнятості. Природна норма безробіття.

1.2.4. Грошовий ринок та монетарна політика.

Грошовий ринок та його агрегати. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей). Інструменти монетарної політики (операції на відкритому ринку, відсоткова ставка, обов'язкова норма резервування).

1.2.5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна).

Суть фіскальної політики. Основні її функції. Інструменти фіскальної політики. Податки, їх суть та функції. Податкова система. Принципи побудови податкової системи. Прямі і непрямі податки. Податкова ставка. Види податкових ставок: нульова, пільгова, середня, гранична. Вплив податків на національне виробництво. Мультиплікатор податків. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. Бюджетні дефіцити та надлишки. Автоматичні вмонтовані стабілізатори економіки. Структурний і циклічний дефіцити державного бюджету. Вплив бюджетного надлишку на економіку. Інфляційні та неінфляційні способи фінансування бюджетного дефіциту. Ефект витіснення. Характерні риси податково-бюджетної політики в Україні.

Причини дефіциту державного бюджету, його динаміка, причини та способи фінансування. Крива Лаффера.

1.2.6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання: фактори попиту, ефективності, соціокультурні та інституційні фактори

Поняття і фактори економічного зростання. Моделі економічного зростання: Сміта і Рікардо; К. Маркса. Деформації галузевої структури економіки колишнього СРСР та причини затухання темпів його розвитку. Необхідність та основні напрями реструктуризації економіки України. Кейнсіанські моделі економічного зростання: модель Домара, модель Харода. Неокласична модель економічного зростання Солоу. Зміна запасу капіталу. Інвестиції і вибуття та рівноважний сталий рівень капіталоозброєності. норма нагромадження та зміна інвестицій. Поняття “золотого правила”. Збільшення населення і його вплив на капіталоозброєність та економічне зростання. науково- технічний прогрес в моделі економічного зростання Солоу. Необхідність, чинники, передумови та проблеми переходу до економічного зростання в Україні.

1.2.7. Людські ресурси. Людський розвиток. Складові індексу людського розвитку (ІЛР): освіта, добробут, тривалість життя.

Сучасний ринок праці: тенденції, виклики та перспективи. Ефективність ринку праці: механізми формування заробітної плати. Вплив трудової міграції на ринок праці в Україні. Роль профспілок та колективних договорів на ринку праці. Вплив технологій та автоматизації на ринок праці. Сутність закону Оукена. Відмінність між трудовими ресурсами і трудовим потенціалом. Економічно активне населення та джерела поповнення трудових ресурсів. Безробіття то його види, баланс трудових ресурсів Соціальні аспекти зайнятості: нерозривний зв'язок зайнятості з основними конституційними правами людини; визначальна роль зайнятості у формуванні рівня життя та

належних умов існування; формування мотивації до високопродуктивної праці; трудова діяльність перетворює людину, розкриває її як особистість. Соціально-демографічні групи в сфері зайнятості. Складові індексу людського розвитку (ІЛР): освіта, добробут, тривалість життя.

1.2.8. Соціальна економіка та політика

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики (фінансові та нефінансові). Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія). Сутність соціально-трудових відносин, суб'єкти, рівні, принципи. Фактори формування соціально-трудових відносин. Соціальна політика та її складові. Концепція та система показників якості трудового життя. Соціальні індикатори і нормативи. Поняття і види зайнятості населення, класифікація зайнятого населення, рівень зайнятості та економічної активності населення. Державне регулювання зайнятості в Україні. Сутність соціального партнерства. Колективні договори й угоди – основа соціального партнерства. Механізм функціонування соціального партнерства в Україні та органи соціального партнерства в державі. Міжнародна організація праці (МОП) та міжнародний досвід соціального партнерства.

1.3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1.3.1. Основи функціонування підприємства

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна). Процедура відкриття підприємства. Статут та інші документи підприємства. Малі та середні підприємства, ФОП. Особливості відкриття та ведення діяльності малих та мікропідприємств. Специфіка аграрного підприємництва.

Середовище функціонування підприємства. Ієрархічна модель середовища.

Різновиди ієрархічної моделі. Елементи структури середовища підприємства. Зовнішнє середовище та його функціонування. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства. Мікросередовище. Споживачі. Постачальники. Конкуренти. Посередники. Ринок робочої сили. Модель п'яти сил конкуренції М. Портера. Конкуренція між існуючими в галузі підприємствами. Потенційні нові конкуренти. Товари-замінники. Постачальниками. Покупці (споживачі). Складові мікросередовища. Зовнішнє середовище. Макросередовище підприємства. Компоненти макросередовища та мікросередовища. Економічний компонент. Політико-правовий компонент. Соціальний компонент. Технологічний компонент. Природно-географічний компонент. PEST-аналіз, аналіз галузі, SWOT-аналіз.

1.3.2. Види підприємств та їх об'єднань.

Класифікація підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні; за формою власності: приватні, колективні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані; за масштабами діяльності: великі, середні та малі). Форми та методи об'єднання підприємств. Асоціації, кооперативи, консорціуми, концерни, картелі, трести, промислово-фінансові групи, холдинги. Державно-приватне партнерство.

Форми спеціалізації в сільському господарстві і методика визначення виробничого напрямку аграрних підприємств. Методика визначення ефективності галузевої структури аграрного підприємства. Регіональні та господарські агропромислові формування.

1.3.3. Структура та управління підприємством.

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні). Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізійна).

Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства. Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація). Формальні та неформальні структури підприємства. Управління децентралізованими структурами та віддаленою працею.

1.3.4. Планування діяльності підприємства

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі. Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків). Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей (статичні та динамічні; стохастичні та детерміновані; структурні та функціональні). Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі. Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.

1.3.5. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Основний капітал (необоротні матеріальні активи). Сутність та видова структура активів. Види зносу та методи нарахування амортизації. Показники використання активів: фондівдача, фондомісткість, фондоозброєність праці та інші. Оборотний капітал (оборотні активи), його сутність та видова структура. Показники використання оборотних активів – коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація. Сутність та види інновацій. Інноваційний процес, життєвий цикл інновацій.

1.3.6. Витрати та результати діяльності підприємства.

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати

на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати). Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірювальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові). Дохід та прибуток підприємства як результати діяльності. Розрахунок валового та чистого прибутку. Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності. Рентабельність, її види та розрахунок.

1.3.7. Персонал підприємства. Економіка праці.

Персонал підприємства, категорії персоналу. Планування чисельності персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні та неекономічні). Ефективність використання персоналу підприємства. Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Функції заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Соціально-трудова відносина на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудова відносин: держава, роботодавці та наймані працівники. Особливості трудових відносин аграрних підприємств. Специфіка оподаткування доходів ФОПів.

1.4. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

1.4.1. Міжнародна економічна система

Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці. Міжнародні економічні відносини: поняття, принципи, середовище та об'єкти. Суб'єкти та види міжнародної економічної діяльності. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

1.4.2. Міжнародна торгівля товарами та послугами

Теорії міжнародної торгівлі (докласичні, класичні, неокласичні та альтернативні теорії). Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами. Поняття та форми міжнародної торгівлі. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони, тендери, ярмарки/виставки). Показники міжнародної торгівлі. :Базисні умови постачання: поняття та мета впровадження. Особливості ціноутворення на світових ринках. Поняття світових цін. Фактори впливу на формування ціни. Класифікація цін (за напрямком товарних потоків; за умовами розрахунків; за повнотою врахування витрат; за характером реалізації; за мірою фіксації). Джерела інформації про світові ціни. Види регулювання міжнародної торгівлі (одностороннє, двостороннє, багатостороннє). Рівні регулювання міжнародної торгівлі. Світова організація торгівлі (СОТ). Тарифні (мито, митний тариф, тарифна квота) інструменти торговельної політики. Поняття та види послуг за Генеральною угодою про торгівлю послугами (ГАТС).

1.4.3. Міжнародне науково-технічне співробітництво

Сутність технологій і міжнародного трансферу технологій. Форми трансферу та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій. Міжнародне науково-технічне співробітництво: поняття, структура та пріоритетні напрями розвитку. Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (TRIPS), комітет з передачі технології Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ/WIPO).

1.4.4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці

Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти.

Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми зайнятості у світовому ринку праці. Поняття та причини міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили. Види міжнародної трудової міграції. Міжнародні центри тяжіння робочої сили (Північноамериканський, Західноєвропейський, Латиноамериканський та Кариби, Близького Сходу, Азійський, Африканський регіони). Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори. Регулювання міжнародної міграції: напрями, рівні (регіональний, національний, міжнародний), види та методи.

1.4.5. Світовий фінансовий ринок. Міжнародний рух капіталу

Поняття та структура світового фінансового ринку: функціональна, інституціональна / інституційна, валютна та географічна. Поняття та причини міжнародного руху капіталу. Форми міжнародного руху капіталу: за джерелами походження капіталу (офіційний та приватний); за характером використання капіталу: підприємницький (прямі та портфельні інвестиції), позичковий (кредит, дар) та міжнародна економічна допомога; за строками вкладання (коротко-, середньо-та довгостроковий капітал); за об'єктом руху (в товарній та грошовій формах). Функції міжнародного руху капіталу. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Поняття прямих іноземних інвестицій. Суб'єкти та об'єкти прямих іноземних інвестицій. Портфельні іноземні інвестиції: сутність та види (акції, облігації). Некорпоративні (контрактні) форми іноземного інвестування: ліцензування, франчайзинг, контракти на управління, підрядне виробництво, проекти «під ключ». Інвестиційний клімат країни. Чинники формування інвестиційного клімату. Інвестиційна привабливість країни: поняття та чинники впливу.

1.4.6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини

Валюта: поняття та види. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Режими валютного курсу (фіксований,

керований, плаваючий). Валютна система: поняття та елементи. Валютні системи: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система. Поняття та види валютних операцій. Конверсійні операції: поточні (угоди з негайною поставкою), строкові (форвардні, ф'ючерсні, валютні опціони, валютні свопи). Валютне регулювання: ринкове та державне. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження). Міжнародний кредит: поняття та форми. Джерела міжнародного кредиту. Види та показники зовнішнього боргу. Управління зовнішнім боргом (оперативне та стратегічне). Реструктуризація зовнішнього боргу (списання, викуп, пролонгація платежів за кредитом, залучення нових кредитів для оплати минулих боргів, сек'юритизація зовнішнього боргу, конверсія зовнішнього боргу). Міжнародні розрахунки: поняття та суб'єкти. Форми міжнародних розрахунків: акредитив, інкасо, аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, вексель. Платіжний баланс: поняття, структура фактори впливу та методи врівноваження.

1.4.7. Міжнародна економічна інтеграція

Міжнародна міграція робочої сили: поняття, етапи розвитку та види. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

2.1. МІКРОЕКОНОМІКА

1. Базилінська, О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2016. 349 с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Мацелюх Н. П. та ін. Ірпінь, 2018. 298 с.
3. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків, 2016. 133 с.
4. Економічна теорія : навч. посібник / за ред.: О.А. Кулініч, Н. М. Зарецька, О. В. Нікітіна. Х.: ХДУХТ, 2016. Частина І. 200 с.
5. Мартин Ольга Максимівна Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с. URL: <https://bit.ly/47udN8j>
6. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – 305 с. URL: <https://bit.ly/47qFjmX>
7. Мікроекономіка: підручник / уклад. В. М. Лич, П. М. Куліков, Б. Е. Головащ, В. В. Гончаров. Київ. 2018. 96 с.
8. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка: практикум. Одеса, 2020. 76 с. URL: <https://bit.ly/3sjA6i9>
9. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, 2015. 348 с.

2.2. МАКРОЕКОНОМІКА

1. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Мацелюх Н. П. та ін. Ірпінь, 2018. 298 с.
2. Макроекономіка: базовий курс [Електронний ресурс] : навч. посіб.
3. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.] — К. : КНЕУ, 2016. — 254 с.

4. Макроекономіка : підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. Херсон. Олді-плюс, 2018. 428 с.

5. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. К. КНЕУ, 2017 200 с.

6. Галицький О. М. Теоретико-методологічні концепти розвитку механізму державного регулювання аграрного виробництва в Україні: Монографія. ТОВ «Домінант», 2017. 312 с.

7. Макроекономіка - практикум: Методичний посібник до підготовки к семінарським (практичним) заняттям для студентів економічних спеціальностей / Н.М. Крючкова, Ю.В. Пічугіна Одеса. ОНУ імені І.І. Мечникова. 2019. 55 с.

2.3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Захарченко В.І. Економіка підприємства. Практикум: навч. посібник. Львів. Видавництво: Магнолія. 2019. 144с.

2. Кулішов В.В. Економіка підприємства. Теорія і практикум: навч. посібник. Львів. Видавництво: Магнолія. 2020. 208с.

3. Ковальської Л.Л., Кривов'язюка І.В. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

4. Іванова О.А., Пеліхов Є.Ф., Сумець О.М. Економіка сучасного підприємства: навч. посіб. Харків: Вид-во НУА, 2017. 312с.

5. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О.. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.

6. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: навч. посібник. Львів. Видавництво: Магнолія. 2020. 876с.

7. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко Н.В., Радкевич О.М. Економіка підприємства: навч. посібник. Львів. Видавництво: Магнолія. 2018. 436 с.

8. Азізов С.П., Канінський П. К. Організація аграрного виробництва і

бізнесу: підручник. Київ. ТОВ "Четверта хвиля", 2012. 774 с.

9. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства :навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 260 с.

10. Економіка і організація агробізнесу: Практикум. К.: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2020. 211 с.

2.4. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

1. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 266 с.

2. Бондарєва Т.І. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». Харків: ХАІ, 2016. 43 с.

3. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/>

4. Міжнародна економіка: термінологічний словник / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, О.Ю. Кузьома та ін. За заг. ред. А.О. Старостіної. К.: «НВП «Інтерсервіс», 2017. 250 с.

5. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. / В.П. Галушко та ін. Київ : НУБіП України, 2016. 447 с.

6. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.

7. Міжнародні економічні відносини та світова політика. Частина 1: Навчальний посібник / Лютак О.М., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Корольчук Л.В., Кравчук П.Я., Урбан О.А., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Гадак Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 324 с.

8. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнєцова, І.М.

Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.

9. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р. № 201. URL <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01/>

10. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473- VIII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19/>

11. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2019 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 р. №1136. URL : [/zakon.rada.gov.ua/laws/show/1136-2018-%D0%BF/](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1136-2018-%D0%BF/)

12. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 р. № 584- VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18/>

13. Про схвалення Експортної стратегії України («дорожньої карти» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017р. № 1017-р. URL : [://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80/](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80/)

ПЕРЕЛІК
питань фахових дисциплін

1. МІКРОЕКОНОМІКА

1. Рівні економічного аналізу та відмінність макроекономіки, мікроекономіки, мезоекономіки та мегаекономіки.
2. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору.
3. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові чинники попиту.
4. Суть та види еластичності попиту: цінова, перехресна, за доходом споживача.
5. Ринкова рівновага. Рівноважна ціна та рівноважний обсяг товару.
6. Корисність та підходи до її вимірювання. Функція корисності.
7. Сутність раціонального вибору споживача. Рівновага споживача.
8. Рівноважна ціна та рівноважний обсяг товару.
9. Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.
10. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором.
11. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва.
12. Сутність та види ринкової структури.
13. Види ринкових структур: досконала конкуренція, монополістична конкуренція, монополія, олігополія.
14. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції.
15. Характерні ознаки чистої монополії. Природна монополія.
16. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.
17. Суспільні втрати від діяльності монополіста.

18. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції.
19. Ефективність монополістичної конкуренції.
20. Особливості організації олігопольного ринку.

2. МАКРОЕКОНОМІКА

1. Становлення та розвиток макроекономічної теорії. Роль держави у становленні соціально-орієнтованої ринкової системи
2. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва.
3. Прибуток та рента як джерела доходу. Розподіл доходу. Нерівність в розподілі доходів.
4. Валовий внутрішній продукт України та його структура.
5. Циклічність як форма економічного розвитку.
6. Причини безробіття в Україні. Економічні та соціальні наслідки безробіття в Україні. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса.
7. Бідність та система соціального захисту населення. Інфляційні процеси в Україні.
8. Особливості фіскальної політики в Україні. Державний бюджет України.
9. Непрямі податки та особливості їх нарахування.
10. Кейнсіанські та монетаристські погляди на грошову політику.
11. Сучасна грошово-кредитна політика України. Грошовий ринок України. Банківська система України.
12. Економічні переваги. Парадокс Леонт'єва.
13. Модель економічного зростання Харода-Домара. Модель економічного зростання Р.Солоу.
14. Загальна характеристика попиту та пропозиції. Теорія ціноутворення Альфреда Маршалла. Механізм утворення ринкової рівноваги. Нецінові фактори, що визначають попит і пропозицію.
15. Еластичність попиту за доходом. Види цінової еластичності попиту.

Теорія поведінки споживача. Моделювання поведінки споживача в умовах обмеженості ресурсів.

16. Обмеження влади над ринком: антимонопольне законодавство.
17. Ринки ресурсів виробництва в умовах недосконалої конкуренції.
18. Капіталовкладення, час та ринки капіталу.
19. Регулювання конкуренції як діяльність держави. Формування моделі державного регулювання конкуренції в Україні.
20. Монополізація економіки: сутність, позитивні та негативні аспекти. Особливості монополізації економіки в Україні. Природні монополії в Україні: економічні особливості, проблеми державного регулювання і законодавчого забезпечення.

3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Сутність економіки як сукупності виробничих відносин та система виробничих відносин.
2. Поняття і класифікація підприємств та їх об'єднань.
3. Основні ланки підприємств, їх функції та взаємозв'язок.
4. Принципи підприємницької діяльності.
5. Середовище функціонування підприємства.
6. Модель п'яти сил конкуренції М. Портера.
7. Персонал підприємства та його класифікація.
8. Продуктивність праці та її оплата.
9. Сутність основного капіталу підприємства та його місце в системі ресурсного потенціалу.
10. Оборотний капітал підприємства та його склад.
11. Сутність інноваційної діяльності.
12. Основні напрями інноваційного розвитку підприємства в сучасній економіці.
13. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності.

14. Капіталовкладення підприємств.
15. Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати підприємства.
16. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.
17. Поняття валова продукція, товарна продукція, кінцева продукція, чиста продукція, прибуток.
18. Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності.
19. Показники рентабельності підприємства.
20. Ціна в ринковій економіці та її види.

4. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

1. Матеріальний зміст МЕ, її структура, предмет та суб'єкти МЕ.
2. Роль МЕ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.
3. Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. МПП – вихідна основа розвитку СГ і МEB.
4. Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку.
5. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.
6. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
7. Засоби зовнішньоторговельної політики.
8. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування
9. Система СВІФТ.
10. Регіональна структура (географічний розподіл) МТ.
11. Поняття міжнародної міграції робочої сили.
12. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту.
13. Передумови науково-технічного співробітництва (НТС).

14. Міжнародний лізинг, його види.
15. Міжнародні потоки капіталу.
16. Єдність та відмінності міжнародного кредиту і прямих зарубіжних інвестицій.
17. Поняття валютних відносин та світової валютної системи.
18. Європейська валютна система.
19. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
20. Валютний ринок.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ
за результатами співбесіди з фахових дисциплін

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ
за результатами іспиту з фахових дисциплін для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю С1 «Економіка» для пільгових категорій вступників та вступників, що мають раніше здобутий ступінь «Магістр» або «Спеціаліст».

СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

На іспит з фахових дисциплін вноситься 50 тестових питань із загального переліку питань (додаток 1 до Програми іспиту з фахових дисциплін для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю С1 «Економіка» для пільгових категорій вступників та вступників, що мають раніше здобутий ступінь «Магістр» або «Спеціаліст» в ОДАУ у 2026 році).

На відповіді надається 60 хвилин. Оцінка за відповідь на кожне тестове питання іспиту з фахових дисциплін – 1 бал. Тестові бали переводяться до шкали 200 балів відповідно до таблиці.

ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ
ЗА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІСПИТУ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ДО ШКАЛИ 100-200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
10	100
11	103
12	106
13	109
14	112
15	115
16	118
17	121
18	124
19	127
20	130
21	133
22	136
23	139
24	142
25	145
26	148
27	151
28	154
29	157
30	160

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
31	162
32	164
33	166
34	168
35	170
36	172
37	174
38	176
39	178
40	180
41	182
42	184
43	186
44	188
45	190
46	192
47	194
48	196
49	198
50	200

Результат іспиту з фахових дисциплін «Не складено» відповідає такій кількості набраних вступником балів – 99 та менше.

Результат іспиту з фахових дисциплін «Складено» відповідає такій кількості набраних вступником балів – 100 та більше.

Голова фахової комісії

зі спеціальності С1 «Економіка та міжнародні

економічні відносини (економіка)»

Галина ЗАПША